

prof.dr.sc. Božo Skoko i Marko Ćustić

Izvještaj i analiza

*Istraživanje medijskih sloboda
u Bosni i Hercegovini 2025.*

Impressum

Izdavač

Friedrich-Ebert-Stiftung (FES)
Ured u Bosni i Hercegovini
Kupreška 20, 71 000 Sarajevo
Bosna i Hercegovina
bih@fes.de

Izdavački odjel

Odjel – međunarodna saradnja (Internationale Zusammenarbeit IZ)

Odgovornost za sadržaj i uredništvo

Sarah Hees-Kalyani

Kontakt

Tanja Topić
tanja.topic@fes.de

Dizajn

Aleksandar Aničić

Stavovi, mišljenja i zaključci u ovoj publikaciji ne moraju nužno odražavati stavove Friedrich-Ebert-Stiftung. Friedrich-Ebert-Stiftung ne garantuje za tačnost podataka koji su izneseni u publikaciji.

Juni 2025.

©Friedrich-Ebert-Stiftung e.V.

ISBN 978-9926-576-13-4

Weitere Publikationen der Friedrich-Ebert-Stiftung finden Sie hier:

➔ bosnia-and-herzegovina.fes.de

prof.dr.sc. Božo Skoko i Marko Ćustić

Izvještaj i analiza

*Istraživanje medijskih sloboda
u Bosni i Hercegovini 2025.*

Sadržaj

Uvod	3
1. Rezultati istraživanja	4
2. Zaključak	9

Uvod

Istraživanje o medijskim slobodama u Bosni i Hercegovini provedeno je na uzorku od 509 ispitanika, njih 331 iz Federacije BiH, 167 iz Republike Srpske i 11 iz Distrikta Brčko, u razdoblju od 28. ožujka do 11. travnja 2025. godine. Korištena je CATI metoda (kompjutorski potpomognuto telefonsko istraživanje). Svi ispitanici u reprezentativnom uzorku stariji su od 18 godina, a ispitivači su prilikom poziva tražili da razgovaraju s punoljetnom osobom u kućanstvu koja je zadnja imala rođendan. Standardna greška uzorka iznosi $\pm 4,4\%$. Riječ je o kontinuiranom višegodišnjem istraživanju, pa je moguće raditi usporedbu trendova.

1.

Rezultati istraživanja

1.1 Glavni zaključci istraživanja

Ovogodišnje istraživanje odvija se u izrazito složenijim i dinamičnijim političkim okolnostima od prethodnih godišnjih istraživanja. Uz snažan utjecaj globalnih geopolitičkih zbivanja, u Bosni i Hercegovini kulminiraju i neke interne krize koje se razvijaju kroz dulje proteklo razdoblje. U prvom redu na rezultate istraživanja utjecala je kriza u Republici Srpskoj, u sklopu koje vlasti tog entiteta provode kampanju protiv Ureda visokog predstavnika i međunarodne zajednice, kao i gašenje USAID-a te kontinuirana deminimizacija nevladinih organizacija u tom entitetu. Opravdano je pretpostaviti da su te kampanje ostavile traga na percepciju medijskih sloboda i šireg društvenog konteksta kod ispitanika. Upravo iz istih razloga, sve su veći rasjedi između stavova građana Republike Srpske i građana Federacije BiH.

Povjerenje građana Bosne i Hercegovine u institucije generalno opada u 2025. godini u odnosu na prethodnu godinu. Najviše se vjeruje medijima, pa vjerskim zajednicama, institucijama vlasti. Slijede međunarodna zajednica, nevladin sektor te na začelju političke stranke i političari. Međutim, razlike među entitetima su značajne. U Federaciji BiH ljestvica povjerenja ide redoslijedom mediji, institucije vlasti pa vjerske ustanove, dok se u Republici Srpskoj najviše vjeruje vjerskim zajednicama. Stanovnici Republike Srpske generalno manje vjeruju institucijama od stanovnika Federacije BiH. Osobito je uočljiv potpun nedostatak povjerenja građana Republike Srpske u nevladine organizacije.

Medijima su uglavnom zadovoljni u Federaciji BiH, dok je u Republici Srpskoj čak 80 posto ispitanika potpuno nezadovoljno medijima, pa prosjek prema kojem su u BiH „donekle“ zadovoljni medijima ne odgovara u potpunosti stvarnosti. Pritom zadovoljstvo u Federaciji BiH radom medija i novinara raste u odnosu na 2024., dok istodobno opada u Republici Srpskoj.

Među stanovnicima BiH njih 28,1 posto misli kako je u njihovoj državi prisutna potpuna sloboda medija, 61,1 posto ih misli kako je ona prisutna djelomično, dok 6,1 posto stanovnika vjeruje kako slobode medija uopće nema. Zanimljivi su pogledi preko entitetskih granica. Tako čak 83,2 posto stanovnika Republike Srpske misli kako u Federaciji BiH vlada potpuna sloboda medija, dok za vlastiti entitet to smatra tek 1,2 posto stanovnika Federacije. S druge strane, čak 48,3 posto stanovnika Federacije BiH smatra kako slo-

boda medija uopće nije prisutna u Republici Srpskoj, dok za vlastiti entitet to misli tek 12,6 posto ispitanika iz RS.

Kao najveće zapreke slobodnom radu medija u BiH ispitanici vide na prvom mjestu političku ovisnost sa 65,8 posto, opću političku klimu u državi sa 47,3 posto te financijsku ovisnost sa 32,8 posto. Političari i političke stranke i dalje su najutjecajniji kad je o radu medija riječ – to misli 63,5 posto ispitanika, a u porastu je broj onih koji misle da taj utjecaj ima Ured visokog predstavnika – praktički se udvostručio u odnosu na prošlu godinu i došao na 14,5 posto. Porast mišljenja o utjecaju politike uglavnom se odvija na teritoriju Federacije BiH, dok mišljenje o utjecaju Ureda visokog predstavnika na medije raste na teritoriju Republike Srpske.

Političari i političke stranke na vrhu su ljestvice i kad je riječ o kršenju novinarskih prava i medijskih sloboda, takvo mišljenje dijeli čak 71,5 posto ispitanika. Opet u Federaciji BiH značajno prevladava mišljenje o političarima i političkim strankama kao kršiteljima novinarskih prava i slobode medija, dok je u Republici Srpskoj značajno veći postotak onih koji u tom svjetlu vide Ured visokog predstavnika.

Ukupno se u cijeloj BiH pripisuje visok stupanj političke motiviranosti u radu novinara, osobito u Republici Srpskoj gdje se tako izjašnjava čak 96,4 posto ispitanika.

Iz istraživanja je razvidno opadanje moći televizije kao medija. Gotovo polovica građana BiH danas se informira putem interneta, i to bez onih 18,8 posto kojima su društvene mreže izvor informiranja. Televiziju na prvo mjesto sada stavlja tek oko četvrtine ispitanika. I tu je došlo do razdvajanja Republike Srpske, u kojoj je Internet uvjerljivo na prvom mjestu, te Federacije BiH kojom i dalje dominira televizija.

1.2 Povjerenje u rad institucija

Promatra li se ukupno stanje na razini Bosne i Hercegovine, građani najviše vjeruju medijima (66,8 posto), pa vjerskim zajednicama (52,1 posto), institucijama vlasti općenito (45,8 posto). Zatim slijede međunarodna zajednica (32 posto), nevladine organizacije (17,3 posto), političke stranke (10 posto) te na začelju političari (7,8 posto).

Međutim, razdvoje li se mišljenja građana Federacije BiH i Republike Srpske, lako je utvrditi kako postoji značajno ne-

slaganje između ispitanika iz ta dva entiteta. Republika Srpska izrazito slabo vjeruje međunarodnoj zajednici (1,8 posto) i nevladinim organizacijama (1,8 posto), dok su u Federaciji BiH političari (2,6 posto) i političke stranke (6 posto) na začelju ljestvice.

Međunarodna zajednica pak u očima stanovnika Federacije BiH kotira prilično visoko, na 46,8 posto povjerenja, a u tom se entitetu vjeruje i nevladinim organizacijama više nego u RS – njima povjerenje iskazuje 23,9 posto ispitanika. U raskoraku je i situacija s institucijama vlasti općenito, koje u FBiH imaju povjerenje čak 60,7 posto ispitanika, dok im u Republici Srpskoj vjeruje tek 16,8 posto ispitanika. Jedino vjerske zajednice imaju podjednaku potporu u oba entiteta, s minimalnom razlikom između Republike Srpske (55,7 posto povjerenja) i Federacije BiH (50,5 posto povjerenja).

Gleda li se povjerenje građana Bosne i Hercegovine u institucije tijekom proteklih 8, godina, od 2017. do 2025. uočljiv je prevladavajući trend pada povjerenja u većinu institucija. Političarima se s današnjih 7,3 posto nikad nije manje vjerovalo. Slično je i s političkim strankama, koje su na 10 posto povjerenja na najnižoj razini od 2017. Vrhunac povjerenja su političari i političke stranke imali 2020. godine, kad je istraživanje provedeno u jeku pandemije, političari su kotirali na 34 posto, a političke stranke na 39 posto.

I nevladin sektor je na povijesno najnižih 17,3 posto, i to isključivo zbog urušavanja povjerenja u Republici Srpskoj. Prošle je godine u nevladin sektor povjerenje iskazivalo 44,4 posto građana, a u ranijim godinama ta je vrijednost oscilirala između 43 i 69 posto. Međunarodna zajednica je s ukupnim rezultatom od 32 posto povjerenja ipak jedan postotni poen iznad statusa u kojem je bila 2017. godine, ali daleko od maksimuma od 63 posto koji je dosegla 2020. godine. Institucije vlasti su u kontinuiranom blagom oporavku od 2021. na ovamo, sa zabilježenih 45,8 posto povjerenja u 2025. Iako su bilježile i više rezultate, osobito atipične 2020. godine, u prosjeku su u porastu od 2017., kad su bile na tek 24 posto.

Nasuprot njima, vjerske zajednice od 2017. do danas kontinuirano gube povjerenje građana, pa su od nekadašnjih 76 posto do danas došle na 52,1 posto povjerenja. Ipak, više nego njima vjeruje se jedino medijima, koji se oporavljaju i dolaze na 66,8 posto nakon što su 2024. pali na 61,8 posto. Ipak, puno im se više vjerovalo ranijih godina, kad su od 2018. do 2022. bilježili rezultate između 72 i 80 posto.

1.3 Zadovoljstvo radom medija i novinara

Ukupno je 52,7 posto stanovnika Bosne i Hercegovine donekle zadovoljno radom novinara i medija, a još 2,9 posto je potpuno zadovoljno. U potpunosti je nezadovoljno njih 31,4 posto, dok je donekle nezadovoljno 11,6 posto građana. Međutim, razlike su drastične među entitetima. U potpunosti i donekle je nezadovoljno 96,2 posto građana Republike Srpske, a tek 17,2 posto građana Federacije BiH. Slično je sa

zadovoljstvom – donekle je zadovoljno 4,2 posto građana Republike Srpske, potpuno niti jedan, dok je donekle i u potpunosti zadovoljno ukupno 80,6 posto građana Federacije BiH. Ukratko, građani Federacije BiH pretežito su zadovoljni radom novinara i medija u svom entitetu.

Građani Republike Srpske bili su pretežito zadovoljni radom novinara u Federaciji BiH sve do 2022. godine, nakon čega je krenuo veliki zaokret koji je 2025. kulminirao velikim nezadovoljstvom. Sveukupno gledano, građani Federacije BiH nikad nisu bili zadovoljniji radom medija u svom entitetu,

Kad je riječ o medijima u Republici Srpskoj, 93,5 posto građana tog entiteta je njima u potpunosti ili donekle nezadovoljno, samo njih 6 posto je donekle zadovoljno, a potpuno zadovoljan nije nitko. Medijima u RS donekle je ili potpuno zadovoljno 11,8 posto građana Federacije BiH, njih 55,6 posto je potpuno ili donekle nezadovoljno, a 32,6 posto ne zna. Kako na razini cijele države mediji iz RS-a imaju povjerenje tek 9,8 posto građana, a do tolikog pada je došlo unatrag godinu dana, opravdano je pretpostaviti kako je uloga medija u aktualnim događanjima oko statusa Republike Srpske imala presudan utjecaj na njihovu percepciju.

1.4 Sloboda medija

Kad je o slobodi medija riječ, ona je djelomično ili potpuno prisutna u Federaciji BiH za 89,1 posto građana. Ta se brojka razlikuje po entitetima. Dok u Federaciji BiH slobodu medija u svom entitetu 63,8 posto ispitanika vidi kao djelomičnu, a tek 1,2 posto kao potpuno prisutnu, u Republici Srpskoj 83,2 posto ispitanika misli da je sloboda medija potpuno prisutna u Federaciji BiH, a još 12,6 posto vidi je kao djelomično prisutnu. Jako mali broj ispitanika, ukupno njih 6,1 posto na razini cijele države, smatra kako sloboda medija u Federaciji BiH uopće nije prisutna.

Kao i kod zadovoljstva radom medija, u Federaciji BiH se značajan broj ispitanika, njih čak 35,6 posto, izjašnjava da ne zna kakva je sloboda medija u Republici Srpskoj. Na razini Bosne i Hercegovine 22,8 posto ispitanika vidi slobodu medija u RS kao potpunu, njih 19,3 posto smatra da je djelomično prisutna, a 34,2 posto izjašnjava se da ona uopće nije prisutna.

Ovdje su građani RS skloniji svoje medije ocijeniti kao slobodnijima – njih 68,9 posto kaže da je sloboda u medijima Republike Srpske potpuno prisutna. Građani Federacije BiH negativno gledaju na slobodu medija u RS – njih 48,3 posto je u istraživanju iskazalo kako sloboda medija u Republici Srpskoj uopće nije prisutna u usporedbi sa samo 3,6 posto građana RS koji dijele isto mišljenje.

Gledajući unatrag do 2017. godine, percepcija slobode medija u Republici Srpskoj, kontinuirano opada u svim promatranim populacijama, s najvećim padom u protekloj godini.

1.5 Prepreke slobodnom radu medija

Građani BiH kao najveću prepreku slobodnom radu medija percipiraju političku ovisnost – nju takvom vidi 65,8 posto ispitanika pri odgovoru na pitanje kojim se tražilo da istaknu dvije takve prepreke. Međutim, za stanovnike Republike Srpske ona je tek na drugom mjestu, dok oni na prvo mjesto, s 59,9 posto ispitanika koji se tako izjašnjavaju, stavljaju opću političku klimu u zemlji. S njima se slaže 40,8 posto ispitanika iz Federacije BiH.

Stanovnici Federacije snažnije percipiraju finansijsku ovisnost kao prepreku slobodnom radu medija – njih 45,6 posto izjašnjava se tako, dok je u RS taj odgovor dalo tek 7,8 posto ispitanika. Neadekvatan zakonski okvir smatra se najmanje problematičnim, njega ističe tek 6,1 posto ispitanika, a nedovoljnu profesionalnost ističe njih 28,7 posto u Federaciji BiH i tek 3,6 posto u Republici Srpskoj.

Gleda li se vremenski razvoj ovih percipiranih prepreka slobodnom radu medija, uočljiv je trend da na razini države raste percepcija o političkoj ovisnosti i općoj političkoj klimi u zemlji kao glavnim preprekama slobodnom radu medija. Pitanje finansijske ovisnosti danas se slabije percipira nego u prošlosti, dok se razina profesionalnosti i zakonski okvir uglavnom kreću oko sličnih, niskih razina.

1.6 Utjecaj na rad medija

Među građanima Bosne i Hercegovine nema prijedora o tome tko ima presudan utjecaj na rad medija u njihovoj državi – da su to političari i političke stranke misli 63,5 posto ispitanika. Taj je postotak u Federaciji BiH na 67,7 posto, a u Republici Srpskoj na nešto nižih 55,1 posto.

Utjecajni biznismeni i poslovni ljudi ne smatraju se subjektima najvećeg utjecaja na rad medija gotovo uopće. U Federaciji BiH su to vlasnici medija i urednici, koje takvim doživljava 29,9 posto ispitanika, dok u Republici Srpskoj to misli samo 1,2 posto ispitanika.

Zato u Republici Srpskoj čak 43,7 posto ispitanika smatra kako su OHR i međunarodna zajednica od najvećeg utjecaja na rad medija u BiH, dok u Federaciji BiH to misli tek 0,3 posto ispitanika. Ove brojke povijesno uglavnom stagniraju ili imaju minimalne varijacije, osim percepcije utjecaja OHR-a i međunarodne zajednice u Republici Srpskoj, koji je skočio za više od 30 postotnih poena od 2024. do 2025. godine.

1.7 Kršenje novinarskih prava i sloboda

Slično je i s percepcijom najvećih kršitelja novinarskih prava i sloboda – u Republici Srpskoj 46,1 posto ispitanika kaže da su to OHR i međunarodna zajednica, u Federaciji

BiH – nitko. Političari i političke stranke su i ovdje na vrhu ljestvice, s 81 posto ispitanika u FBiH i 53,3 posto ispitanika u RS koji ih smatraju najvećim kršiteljima novinarskih prava i sloboda.

U Federaciji BiH još se donekle percipira takvima vlasnike medija i urednika, u tom entitetu se tako izjašnjava 16 posto ispitanika, dok u Republici Srpskoj nitko. Vjerske zajednice, utjecajni biznismeni i poslovni ljudi, oglašivači i sponzori, uopće se ne percipiraju kao najveći kršitelji novinarskih prava i sloboda.

1.8 Napadi na novinare

Ispitanicima je postavljeno i pitanje o prihvatljivosti napada na novinare te iste ne opravdava gotovo nitko od ispitanika. Ovo je prvi put od početka istraživanja da se tako jednoglasno odbacuje opravdanost napada na novinare. Najgora je situacija bila 2023. godine, kad je čak 74,1 ispitanika iz Republike Srpske izjavilo kako su napadi na novinare ponekad opravdani.

1.9 Kritike za političku motiviranost

Političari i utjecajne osobe kojima se novinari bave često poručuju kako je rad novinara politički motiviran. Većina ispitanika, njih 82,4 posto, slaže se s takvim mišljenjima, i to njih 74 posto iz Federacije BiH te čak 96,4 posto iz Republike Srpske. Postotak onih koji se ne slažu je malen, tek 5,1 posto na razini cijele BiH, a čak 19,3 posto ispitanika iz Federacije ne zna odgovor na to pitanje.

Percepcija političke motiviranosti rada novinara je u porastu u BiH i trenutno je na razinama od prije 7-8 godina, iako je u međuvremenu opadala i 2023. dosegla 58,3 posto.

1.10 Unaprjeđenje novinarskog rada i kvalitete izvještavanja

Na razini cjelokupne BiH ispitanici uglavnom daju podjednaku važnost različitim prijedlozima za poboljšanje novinarskog rada i kvalitete izvještavanja. Oni se kreću od najzastupljenijeg odgovora, kriteriji za ulazak u novinarsku profesiju trebaju biti pooštreni (56,4 posto), preko treba unaprijediti sustav obrazovanja novinara (50,5 posto), potrebno je poboljšati uvjete rada novinara (52,5 posto), potrebno je osigurati bolju primjenu zakona i zaštitu prava novinara (48,7 posto) do novinari trebaju imati bolji materijalni i finansijski položaj za rad (42 posto). Međutim, tu Republika Srpska krajnje odstupa sa čak 61,7 posto ispitanika koji podržavaju odgovor potrebno je poboljšati uvjete za rad novinara, dok bi tek 3,6 posto ispitanika pooštravalo uvjete za ulazak u novinarsku profesiju. Spram toga, čak 81,9 posto

stanovnika Federacije BiH pooštivalo bi uvjete za ulazak u novinarsku profesiju, a poboljšanje uvjeta rada novinara im je najmanje bitno.

1.11 Prvi izvor informacija

Ispitanici iz Federacije BiH najviše se informiraju putem televizije, njih 40,2 posto. Slijedi Internet s 29,9 posto ispitanika koji ga stavljaju na prvo mjesto, a zatim su društvene mreže s 24,5 posto. Dnevne novine, radio te tjednici i magazini gotovo uopće nisu primarni izvori informiranja za ispitanike u Federaciji BiH.

U Republici Srpskoj je uz novine, radio i tjednike manje bitna i televizija, koju kao prvi izvor informacija navodi tek 3 posto ispitanika, a društvene mreže sa 6 posto nisu prošle puno bolje. Internet je prvi izvor informacija za 89,8 posto stanovnika Republike Srpske.

Na razini cjelokupne BiH to daje ukupnu prednost internetu su 49,7 posto ispitanika koji ga koriste za prvi izvor informiranja, dok su od značajnijeg utjecaja još televizija s 28,3 posto i društvene mreže s 18,3 posto.

1.12 Kvaliteta informacija

Rezultati istraživanja koji se odnose na percepciju kvalitete informiranja nisu daleko od onih o prvom izvoru informacija. Najkvalitetnije informacije pruža Internet, smatra 90,4 posto stanovnika Republike Srpske i 49,5 posto stanovnika Federacije BiH.

Još 47,7 posto stanovnika Federacije BiH na prvo mjesto po kvaliteti informacija stavlja televiziju. Društvene mreže i ostali mediji bilježe nisku razinu percepcije kvalitete informiranja.

Internet se općenito percipira kao medij od velike važnosti za javnost i građane. Takvim ga vidi 95,8 posto stanovnika Republike Srpske, 77,3 posto stanovnika Federacije BiH, a državni prosjek je 82,9 posto. Dodatnih 13,2 posto stanovnika Bosne i Hercegovine smatra Internet važnim, a praktički nitko od ispitanika nije se izjasnio kako Internet uopće nije važan.

1.13 Tvrdnje vezane uz politički utjecaj u javnim medijskim servisima

Ispitanicima je ponuđeno više tvrdnji vezanih uz politički utjecaj u javnim medijskim servisima. S tvrdnjom „Politički utjecaj na javne medijske servise je prilično prisutan“ potpuno i djelomično se slaže 89,6 posto ispitanika na razini cijele BiH, odnosno 94,6 posto ispitanika iz Federacije BiH te 82 posto ispitanika iz Republike Srpske.

Slično je i s ostalim tezama o političkom utjecaju. S tvrdnjom da se politički utjecaj na javne medijske servise najviše ogleda u imenovanju direktora i urednika slaže se 82 posto ispitanika iz Republike Srpske i 94,8 posto ispitanika iz Federacije BiH, odnosno državni prosjek iznosi 89,9 posto. Politički utjecaj u javnim medijskim servisima se ogleda u kreiranju i uređivanju programa vijesti i središnjih dnevnika – s tom se tvrdnjom slaže 86,7 posto stanovnika Bosne i Hercegovine. Daljnjih 86,1 posto stanovnika slaže se potpuno ili djelomično s tvrdnjom „Politički utjecaj u javnim medijskim servisima se najviše ogleda u kreiranju i uređivanju političkih emisija i magazina“. I naposljetku, 89,7 posto ispitanika potpuno se ili djelomično složilo s tvrdnjom „Politički utjecaj u javnim medijskim servisima se najviše ogleda u zapošljavanju politički podobnih novinara“. Zaključak koji se nameće jest da građani javne medijske servise promatraju kao subjekte kod kojih politika ima presudan utjecaj na sve bitne procese, od uređivanja emisija i informativnih programa, do postavljanja ključnih osoba i novinara.

Većina građana, njih 80,8 posto u Republici Srpskoj i 72,2 posto u Federaciji Bosne i Hercegovine htjeli bi dodijeliti veće ovlasti stručnoj javnosti, nevladinim organizacijama, udrugama, akademskoj i vjerskoj zajednici te njima omogućiti veći utjecaj na izbor članova upravnih odbora i programskih savjeta u javnim medijskim servisima. Podjednako visoki postotci, 80,8 posto ispitanika iz Republike Srpske i 88,6 njih iz Federacije BiH podržava tvrdnju kako bi izvještaji o finansijskom poslovanju javnih medijskih servisa i utrošku novca građana trebali biti javno dostupni kroz objave godišnjih finansijskih rezultata na webu.

U skladu je to sa stavom ispitanika, kojih se 86,2 slaže sa tvrdnjom da javni medijski servisi nisu transparentni u svom radu niti informiraju građane o svojim programskim i finansijskim rezultatima.

1.14 Tvrdnje vezane uz femicid

Femicid je iznimno važna tema u Bosni i Hercegovini nakon nekoliko teških slučajeva visoke vidljivosti, u kojima su ubijene žene iznevjerile institucije poput pravosuđa i policije te ih praktički predale u ruke ubojicama svojim postupanjem. Većina ispitanika, njih 90,2 posto, slaže se s tvrdnjom „Posljednjih godinu dana u medijima smo imali dovoljno informacija o ubojstvima žena, nasilu nad ženama i djecom te općenito obiteljskom nasilju“. Da su spomenute informacije bile korisne, prezentirane na razumljiv način te su građanima omogućavale razumijevanje ubojstava žena kao društveno opasne i raširene pojave, uz nedovoljno i neblagovremeno postupanje policije, centara za socijalni rad i pravosuđa smatra u potpunosti ili djelomično 89,8 posto stanovnika Republike Srpske, ali tke 62,5 posto stanovnika Federacije BiH.

Paradoksalno, ali 88,6 posto stanovnika Republike Srpske slaže se i s tvrdnjom da su spomenute informacije bile konfuzne, nerazumljive i nedovoljne za kvalitetno razumijevanje situacije, što misli tek 25,7 posto stanovnika Federacije BiH.

S tvrdnjom da su mediji ispunili svoju javnu ulogu u prenošenju informacija u vezi s ubojstvima žena kao nedopustivom nasilju i femicidu slaže se 89,2 posto stanovnika RS i tek 49,8 posto stanovnika Federacije. Ipak i nakon dvije godine što je ova tema postala aktualna, 88 posto stanovnika Republike Srpske ne osjeća se kvalitetnije informiranima o njoj. Taj postotak je u Federaciji BiH na tek 30,9 posto.

I površna analiza pokazuje kako postoji raskorak u percepciji medijskog izvještavanja o ovom društvenom problemu između dva entiteta.

Slični omjeri ogledaju se u ostalim pitanjima vezanima iz femicid. Pa tako bosanskohercegovačkim medijima širenje straha, dezinformacija i izjava koje opravdavaju nasilje nad ženama predbacuje 88,6 posto stanovnika Republike Srpske i 55,3 posto stanovnika Federacije BiH. Da su se novinari izvještavajući o takvim zločinima držali etičkih načela i prava žrtava smatra čak 89,8 posto stanovnika Republike Srpske i tek 26,6 posto građana Federacije BiH. Nedostatak edukativnih sadržaja o prevenciji nasilja i mjerama zaštite žena žrtava nasiljima u medijima percipira 23,8 posto ispitanika iz Federacije BiH, ali i čak 89,2 posto ispitanika iz Republike Srpske.

1.15 Kriminalizacija klevete

Vlasti Republike Srpske su 2023. godine kriminalizirale klevetu, a Ustavni sud BiH je 2024. potvrdio ustavnost te zakonske odredbe. Sukladno tome, ispitivan je stav građana o kriminalizaciji klevete.

U Republici Srpskoj je 72,5 posto ispitanika stava kako taj čin nije imao ni pozitivnog ni negativnog utjecaja na slobodu medija i rad novinara, a preostali ispitanici uglavnom tvrde da ne znaju ništa o posljedicama, uz zanemariv broj onih koji su uočili negativne posljedice. U Federaciji BiH najviše je onih koji misle da je kriminalizacija negativno utjecala na rad novinara i medija, čak 46,2 posto, a njih 16,3 posto misli kako se sada manje kritiziraju političari. I dalje je visok postotak onih koji nisu upoznati s posljedicama, njih 28,1 posto.

Ispitanike se pitalo i koji je cilj kaznenih prijava protiv građana koje se podnose sukladno spomenutim zakonskim odredbama. U Republici Srpskoj 62,9 posto građana smatra da vlast želi ugušiti slobodu medija, dok ih 34,1 posto smatra da vlast želi kazniti svakog tko u javnosti iznosi neistine. U Federaciji 33,8 posto građana smatra da vlasti u RS žele kazniti svaku osobu koja kritizira političare, dok ih 30,5 posto smatra da je cilj držati u strahu sve građane. Daljnjih 23,9 posto ispitanika misli da je cilj ugušiti slobodu medija, a 9,1 posto uništiti opoziciju u Republici Srpskoj.

2. Zaključak

Dugogodišnja ustavna, upravljačka i svaka druga politička kriza rezultirala je nikad nižim povjerenjem u političare i političke institucije u Bosni i Hercegovini. Podgrijavanje situacije koje provode političari u Republici Srpskoj vjerojatno je ključni čimbenik koji je utjecao na rezultate ovogodišnjeg istraživanja, koje u mnogočemu odskaču od onih na koje su promatrači ranije navikli. Došlo je do drastičnog razilaženja stavova ispitanika iz dvaju entiteta na brojnim temama te nekih zaokreta u stavovima koji se najblaže mogu nazvati naglima i radikalnima.

Ipak, neki su stavovi ipak i dalje zajednički građanima Bosne i Hercegovine. Na razini države postoji konsenzus da politika ima velik utjecaj na medije i presudan na javne medijske servise. Tim utjecajem ispitanici nisu zadovoljni. Žele veću transparentnost u upravljanju javnim medijskim servisima, veći utjecaj nevladinih i drugih nepolitičkih organizacija te financijsku i svaku drugu odgovornost onih koji upravljaju javnim medijskim servisima i stvaranjem njihovih programskih sadržaja. Tome usprkos, medijima se i dalje snažno vjeruje, dok političarima i političkim strankama baš i ne.

Financijski neovisni mediji i novinari dobrog materijalnog statusa i uvjeta rada želja su svima. Ipak, kod političkog utjecaja na rad medija nastao je raskol, pa se u Republici Srpskoj presudnim smatra utjecaj OHR-a i međunarodne zajednice, što nikad ranije nije bilo ovoliko izraženo.

U takvoj paradoksalnoj situaciji nalazi se općeniti zaključak ovogodišnjeg istraživanja. Bosanskohercegovačko društvo je svakako iz godine u godinu demokratski sve zrelije, pod sve većim utjecajem interneta i sve ciničnije raspoloženo prema politici i političarima. S druge strane, jednogodišnja propagandna akcija protiv određenih subjekata u jednom od entiteta može dramatično promijeniti i zaoštriti stavove građana. U takvom balansu može se samo sa zanimanjem iščekivati provođenje istraživanja za iduću godinu.

Izvještaj i analiza:

Istraživanje medijskih sloboda u Bosni i Hercegovini 2025.

Istraživanje o medijskim slobodama u Bosni i Hercegovini provedeno je na uzorku od 509 ispitanika, njih 331 iz Federacije BiH, 167 iz Republike Srpske i 11 iz Distrikta Brčko, u razdoblju od 28. ožujka do 11. travnja 2025. godine.

Dugogodišnja ustavna, upravljačka i svaka druga politička kriza rezultirala je nikad nižim povjerenjem u političare i političke institucije u Bosni i Hercegovini.

Neki su stavovi ipak i dalje zajednički građanima Bosne i Hercegovine. Na razini države postoji konsenzus da politika ima velik utjecaj na medije i presudan na javne medijske servise. Tim utjecajem ispitanici nisu zadovoljni.

Više informacija o ovoj temi pronađite na:

[↗ bosnia-and-herzegovina.fes.de](https://bosnia-and-herzegovina.fes.de)